

Technika Airbrush

Niniejszy tekst nawiązuje do cyklu artykułów poświęconych technice airbrush, zamieszczonych w dwunastu wydaniach "Nowoczesnego Warsztatu".

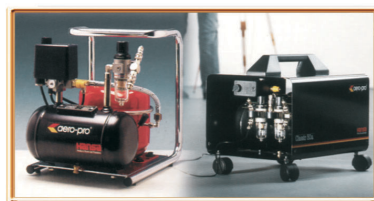

Zacznijmy od historii tej ciekawej techniki malarskiej. Przybliżmy sylwetki wynalazców. Aerograf, inaczej "pędzel powietrzny", jest podstawowym narzędziem w malarstwie airbrush. To rozwój tego narzędzia inspirował do powstawania nowych idei w świecie grafików. To niewiarygodne, ale aerograf był początkowo urządzeniem bez konkretnego zastosowania. Dopiero w latach początków fotografii służył do retuszowania niedoskonałych wówczas zdjęć. Historia airbrush nie jest historią narzędzia, lecz jego zastosowania. Można powiedzieć, że airbrush ma swój początek od momentu użycia aerografu, jako samodzielnego przyboru do wykonania pracy artystycznej a nie technicznej. To zasadnicza różnica. Tak więc rozwój aerografu

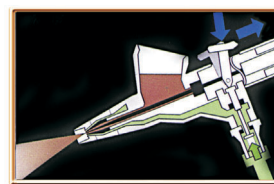
przebiega od prototypu Abnera Peelera z 1879 roku, poprzez współczesne, bardzo dobre aerografy tytanowe aż do skomputeryzowanych systemów malarskich typu "Michelangelo" i ploterów drukujących. Natomiast rozwój airbrush jako malarstwa nie przebiegał tak intensywnie. Aerograf znalazł swe zastosowanie dopiero w latach 70-tych przede wszystkim w malarstwie hiperrealistycznym oraz w sztuce współczesnej jako technika uzupełniająca. W malarstwie użytkowym natomiast airbrush znalazł swoje mocne miejsce na planach scenografii filmowych, scenach teatralnych i w realizacjach reklamowych. Zanim pojawiła się grafika komputerowa w reklamie używano wyłącznie ilustracji aerograficznych, przekrojów technicznych produktów, czy wręcz całych opakowań lub plakatów reklamowych wykonanych w technice airbrush. Owszem, używano fotografii reklamowej, ale prawie

żadnej nie ominął retusz aerograficzny. Obecnie aerograf został wyparty z wielu zastosowań przez programy komputerowe. Wyparty szczególnie z miejsc, gdzie liczy się ilość i prędkość. Jednak w przypadku ilustracji lub innych oryginalnych i skomplikowanych realizacji, zawodowcy zawsze powracają na swoje miejsce. Paradoksalnie, od kilkunastu lat właśnie ta jedna z najtrudniejszych technik malarstwa jest uprawiana z uporem przez całe rzesze... amatorów!

Przejdźmy do pracowni, sprzętu i niezbędnych materiałów. Jest to temat obszerny, gdyż dzisiejszy rynek oferuje całą gamę różnych narzędzi i materiałów. Jak w każdym rzemiośle w dużej mierze dobór sprzętu jest rzeczą indywidualną. Dlatego nie będę proponował żadnych nazw konkretnych producentów. Użyte w artykule fotografie dobrane były losowo i niczego nie sugerują. Moim zdaniem najważniejsze jest to, aby korzystać ze sprzętu, którego serwis i części zastępcze są łatwo dostępne. To samo dotyczy materiałów zużywających się na bieżąco. Przyzwyczajenie się do cech niektórych materiałów przyspiesza i ułatwia pracę. Oczywiście eksperymentowanie jest dobre na początku, bo pozwala na wybranie (z szerokiej oferty) optymalnych dla siebie rozwiązań. Jestem zwolennikiem szybkiego ustalenia kwestii technicznych po to, aby jak najwięcej czasu przeznaczyć na maksymalne wykorzystanie wybranego sprzętu. Pracownia to jest odrębny temat. Można ją ulepszać, udoskonalać bez końca w miarę swoich możliwości. Pomieszczenie powinno być dobrze oświetlone światłem naturalnym i sztucznym oraz wentylowane. Konieczne są warunki do wykonywania prac o różnych gabarytach.

Poznajmy działanie aerografu, wykonajmy pierwsze ćwiczenia. Sprawdźmy właściwości farb. Wykonajmy próbne czyszczenie aerografu. Utrzymywanie narzędzi w absolutnej czystości gwarantuje im trwałość, a nam dobrze wykonaną pracę. Oczywiście najważniejsze malowanie idealnie równym strumieniem, jednak najmniejsza, pozostawiona w dyszy o otworze 0,15 mm drobina starej farby może w końcowej fazie malowania zniweczyć całą pracę.

Pomyślmy o osobnym stanowisku do przygotowywania aerografu do pracy i do jego czyszczenia. Podkreślam to szczególnie. Przy pracach przygotowawczych, natryskach próbnych mogą pojawić się zaskakujące rezultaty. Nie powinno wykonywać się tego wszystkiego w pobliżu malowanego obrazu. Najlepiej jest wypracować swoją własną metodę pracy, aby czynności były wygodne i niezawodne.

Nie sposób w tak krótkim czasie omówić najważniejszą czynność w posługiwaniu się aerografem, jaką jest maskowanie. Maskowanie polega na świadomym zastąpieniu miejsc, których nie chcemy pomalować i odsłanianiu obszarów przeznaczonych w danej chwili do pomalowania. Można powiedzieć, że airbrush w malarstwie realistycznym jest malowaniem szablonami. Ponieważ większość szablonów wycina się nożykiem graficznym, można też mówić o rysunku ostrzem. Aerografem nakładamy farbę i modelujemy tylko odsłonięty fragment obrazu. O całości decyduje dobry rysunek i towarzyszące jemu szablon, maskowanie. Natomiast o trwałości i jakości technologicznej ilustracji zawsze decyduje jej fundament czyli dobrze przygotowana powierzchnia. Do najpopularniejszych podłoży należy papier, metal i plastik.

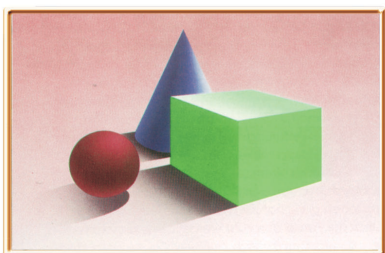
Zanim przystąpimy do malowania bardziej zaawansowanych obiektów, zajmijmy się "bezwaryjnym" nakładaniem tła i prostszymi zadaniami, jak figury geometryczne i bryły. To oczywiste, że nie mogą narzucać tutaj tematyki ćwiczeń lub nauczać podstaw perspektywy, rysunku, światłocienia. Niech pozostanie to kwestią indywidualnych możliwości i wyobraźni. Nie da się oddzielić tematu preferencji artystycznych od uprawiania airbrush. Według mnie dobrze wykonana praca aerografem polega na przemyśleniu projektu i opanowaniu rysunku. Ja jednak skupię się wyłącznie na technice pozostawiając wartości artystyczne wykonywanych prac w Państwa rękach. Projektowanie obrazów na karozeriach pojazdów jest odrębną dziedziną. Lepiej, jeśli projektantem jest sam wykonawca, gdyż zna on najlepiej możliwości i ograni-

niczenia techniczne. Pojazd jest bryłą a nie płaszczyzną i dlatego wymaga specyficznego podejścia plastycznego. Karoseria składa się z różnych elementów konstrukcyjnych jak dobudówki, wsporniki, spojery, klamki itp. Z powodzeniem można je zagospodarować, wzbogacając wygląd i atrakcyjność pojazdu. Wiele samochodów ma swoją charakterystyczną linię. Projekt nie może być w opozycji do naturalnej linii pojazdu. Choć to trudne, należy połączyć wymagania klienta co do treści obrazu, z zasadami poprawnej kompozycji i ogólnej estetyki.

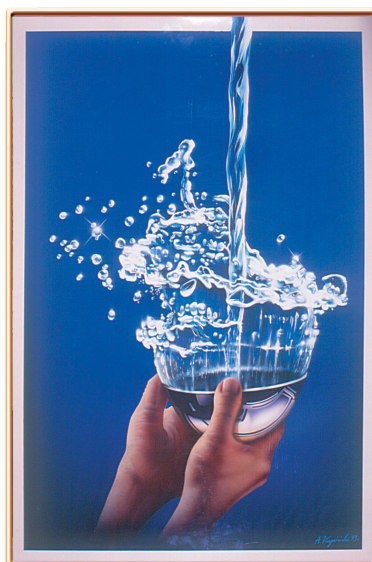
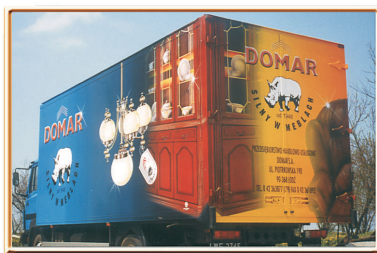

Zasady poprawnego projektowania dotyczą również malarstwa na różnych obiektach i płaszczyznach. Mogą to być meble, anteny satelitarne, bramy, instrumenty muzyczne, sprzęt sportowy itp. Każdy z wymienionych przedmiotów jest wykonany z innego tworzywa, wymaga specjalnych podkładów. Malowane powierzchnie oprócz tego, że nie są płaskie, stanowią jednocześnie element konstrukcji technicznej lub elektronicznej przedmiotu. Nasza praca nie może w żadnym stopniu wpłynąć na złe działanie urządzenia lub przeznaczenie makiety. Malarstwo airbrush można z powodzeniem stosować do wykonywania różnych realizacji reklamowych.

Na przykład obrazy na aluminiowej tablicy trójmiennej. W tym przypadku trudność polega na wzajemnym nienaruszeniu sąsiednich obrazów, znajdujących się na ściankach modułów o trójkątnym przekroju. Bez względu na to, jednym z najtrudniejszych tematów jest portret. Należy dobrze zaplanować poszczególne etapy malowania.

Trudność często polega na wiernym oddaniu podobieństwa konkretnej osoby. Dodatkowo zadanie trzeba powtórzyć w kilku egzemplarzach, na kilku samochodach, w identyczny sposób. W takiej sytuacji najważniejsze staje się opracowanie maksymalnie

uproszczonego systemu szablonów i wykonanie pracy w jak najmniejszej ilości kroków. Technika airbrush daje duże możliwości twórcze. W Polsce, na początku lat dziewięćdziesiątych, gdy grafika komputerowa nie była jeszcze rozpowszechniona, a popyt na malarstwo reklamowe był ogromny, popularne były ilustracje wykonane na papierze. Większość z przeznaczeniem do druku. Plakaty, okładki opakowania, etykiety. Teraz, po dziesięciu latach nasycania rynku grafiką komputerową, gdy w reklamie potrzeba czegoś wyjątkowego, obserwuje się nawrót do prac wykonywanych ręcznie.

Kończąc tekst o technice airbrush, pragnę zwrócić uwagę na malarstwo na dużych pojazdach. Pracownia airbrush powinna być wszechstronna, aby zapewnić kompleksową obsługę klienta. Od projektów i ilustracji na papierze, po wyżej opisywany "duży format". Podstawową trudnością wykonawczą będzie prawdopodobnie dla większości brak odpowiedniego lokalu i praca "na obcym terenie". Nowością w kontekście poprzednich zagadnień będzie więc konieczność przeniesienia niezbędnej części pracowni oraz swoich przyzwyczajęń w inne miejsce. Mam nadzieję, że niniejszy tekst będzie zachętą do zainteresowania się tematem. Airbrush może być dla jednych oryginalnym hobby, a dla innych nawet sposobem na życie.

Andrzej Karpiński
www.airbrush.com.pl

